

การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3

Educational Institute Administration Based on Early Childhood Education Standard under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3

กิงกาญจน์ ไชยราช^{1*} ประจักษ์ สีหราช² และ พรภวิชัย มนต์วีชรินทร์³

Kingkarn Chaiyarach^{1*} Prajak Sriharach² and Pompavit Monvucharin³

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงใหม่

Department of Educational Administration, Graduate School, Chiangrai College

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 133 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 มี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบคำถามปลายเปิด ค่าความเที่ยงตรง 0.98 และค่าความเชื่อมั่น 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 โดยรวมการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$) เมื่อจำแนกเป็นรายมาตรฐาน ทุกมาตรฐานมีการบริหารอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน มาตรฐานที่มีการค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา ($\mu = 4.45$) รองลงมาคือ มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม ($\mu = 4.44$) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา ($\mu = 4.41$) และมาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ($\mu = 4.34$) ส่วนมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ($\mu = 4.31$) ตามลำดับ

2) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการทั้งด้านการจัดหาสื่อ การพัฒนาอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งการขาดความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนรวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัด ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาสายปฐมวัย มีไม่เพียงพอขาดความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดการใช้สื่อรวมทั้งบุคลากรมีภาระงานอื่นมากกว่าไม่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3) สถานศึกษาควรจัดหาครูบุคลากรทางการศึกษาด้านการศึกษาปฐมวัยที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนรวมทั้งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งห้องเรียน อาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการ

*Corresponding author. Tel.: Mobile +66 (0)895972806

E-mail address: Captan_chai@hotmail.co.th

จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัย อีกทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนในการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งด้านงบประมาณและองค์ความรู้ต่างๆ รวมทั้งการจัดสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาปฐมวัยเพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และกำหนดอัตลักษณ์เฉพาะตนที่มาจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were to study educational institute administration status according to primary education standard of educational institute under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, to study problems of educational institute administration according to primary education standard and suggestions for educational institute administration according to suitable primary education standard. The population used in this research consists of the 133 educational institute administrators under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 in 2014. The instruments used for data collection were 3 types of questionnaires namely checklist, 5 levels rating scale and open-ended form. Its validity is 0.98 and its reliability is 0.94. Statistics used in data analysis were frequency, percentage (%), means (μ) and standard deviation (σ).

The research findings were found that 1) Educational institute administration status according to primary education standard under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 was high in overall ($\mu = 4.39$). Considering the individual standard, it was found that every standard was high as well. The highest average was the education management standard ($\mu = 4.45$). The secondary average were the promotion measure ($\mu = 4.44$) and the identity standard of educational institute ($\mu = 4.41$). The creation of a learning society ($\mu = 4.34$). And the least average was standard of learner quality ($\mu = 4.31$) respectively. 2) The problems of educational institute administration according to primary education standard under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 were the shortage of budget for management in light of media procurement, facility development including learning resource benefited for learning-teaching activities of the learners, further more there are no cooperation and promotion from community, parents, governmental and private organization including original affiliation itself, factors, in aspect of teachers and educational personnel graduated in early childhood education field, were not insufficient, lacking of knowledge and skill and experience in learning-teaching activities management, lacking of media using including personnel overloaded other work that is not related to learning-teaching activities. 3) The educational institute should supply teachers and educational personnel graduated in early childhood education field who have knowledge and abilities in learning-teaching activities management emphasized on child center, decreasing their burden which not related with learning-teaching activities management and supporting budget in light of learning-teaching equipment media procurement including learning resources development, classrooms and other facilities benefited for activities management and benefited for learning development of early childhood learners. There should also cooperate with parents, community and governmental and private organization in education development and management in light of budget and other bodies of knowledge including network creating in aspect of early childhood education in order to be learning society and specify oneself identity which obtained from participation of all part.

Keywords: Educational Institute Administration Based, Early Childhood Education Standard

บทนำ

สภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงได้สร้างความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทยให้สามารถผลิตผู้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม และจริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ จากผลงานวิจัยทางการแพทย์ พบว่าเด็กปฐมวัยไทยจำนวนมากถึง 1 ใน 6 มีพัฒนาการล่าช้าไม่สมวัยโดยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสเรียนรู้และขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม รวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษมีเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงปัญหา มีการเฝ้าระวังและดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ทุกกลุ่มตั้งแต่วัยแรกเกิดตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและศักยภาพของเด็ก [1]

เป้าหมายของการศึกษาปฐมวัย คือ การส่งเสริมเด็กให้ไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์มีร่างกายเจริญเติบโตตามวัย มีสุขนิสัยที่ดี กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันมีสุขภาพจิตที่ดี มีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม ชื่นชม แสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกายช่วยเหลือตัวเองได้เหมาะสมกับวัยรักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย มีความสามารถในการคิด และแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัยมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ จากกระแสความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ผ่านมา พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนเห็นคุณค่าของการศึกษาและตระหนักถึงสิทธิของบุตรหลานที่จะต้องได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้คนในชุมชนจำนวนมากเริ่มมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตนรวมทั้งตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางความคิดดังกล่าวก่อให้เกิดความคาดหวังและผลักดันให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ เพื่อให้การศึกษาที่จัดโดยสถานศึกษาทุกแห่งมีมาตรฐานทัดเทียมกัน [2]

การจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการจัดองค์ประกอบหลายประการ อาทิ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านกระบวนการบริหารจัดการจึงส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยตรง ประกอบไปด้วย 5 ด้าน 11 มาตรฐาน 51 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มี 4 มาตรฐาน 17 ตัวบ่งชี้ 2) มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มี 4 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ 3) มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ 4) มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ และ 5) มาตรฐาน ด้านมาตรการส่งเสริม มี 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ รวม 11 มาตรฐาน 51 ตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้ได้กำหนดคำอธิบาย ประเด็นการพิจารณา ระดับคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแหล่งข้อมูล และเกณฑ์การสรุประดับคุณภาพ โดยการกำหนดระดับคุณภาพของแต่ละตัวบ่งชี้ได้แบ่งเป็น 5 ระดับ และกำหนดให้คุณภาพระดับ 3 เป็นค่ากลางที่เด็กหรือครู หรือผู้บริหารสถานศึกษาควรบรรลุตามเกณฑ์คุณภาพระดับ 4 เป็นคุณภาพที่เกิดขึ้นและขยายผลในวงกว้างออกไปหมู่เพื่อนหรือคนใกล้ตัว คุณภาพระดับ 5 จะเน้นถึงความโดดเด่นของเรื่องนั้น ๆ ที่สามารถเป็นแบบอย่างได้สำหรับคุณภาพระดับ 2 หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นไม่สามารถบรรลุถึงค่ากลาง หากเป็นด้านผู้เรียนจะสามารถทำได้โดยต้องมีผู้ชี้แนะ ส่วนคุณภาพระดับ 1 หมายถึง ไม่มีการดำเนินการ ไม่ได้ทำ หรือทำไม่ได้ควรต้องแก้ไขโดยด่วน [3]

เพื่อสะท้อนสภาพการบริหารจัดการตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยที่เหมาะสมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 133 คน

2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่งปัจจุบันและขนาดของโรงเรียนมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพการบริหารสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสังกัด สพ.ชร 3 ตามขอบเขตของการวิจัย จำนวน 5 ด้าน แบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 3 สอบถามปัญหา การบริหารสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สังกัด สพ.ชร 3 ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิดจำนวน 5 ด้าน ตามขอบเขตของการวิจัย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสังกัด สพ.ชร 3 มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 5 ด้าน ตามขอบเขตของการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ส่งแบบสอบถามแล้วผนึกใส่ซองส่งกลับมาหาผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติและวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสำหรับคำถามปลายเปิด

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 133 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 81.20 ดำรงตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 88.00 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.40 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 86.50 และเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 36.80 โดยการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า

โดยรวมและรายมาตรฐานสภาพการบริหารตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับมาก ตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มาตรฐานด้านสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนตามลำดับ โดยจำแนกดังนี้

1.1 การบริหารมาตรฐานด้านการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้ การบริหารอยู่ในระดับมากเช่นกัน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มาตรฐานที่ 5 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตัวบ่งชี้ที่ 5.1 ครูเข้าใจปรัชญา หลักการ และธรรมชาติของการจัดการศึกษาปฐมวัยและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ ($\mu = 4.62$) ส่วนมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มาตรฐานที่ 5 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตัวบ่งชี้ที่ 5.6 ครูวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ตนรับผิดชอบและใช้ผลในการปรับการจัดประสบการณ์ ($\mu = 4.22$)

1.2 การบริหารมาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริมสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.44$) มี 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 11 การพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายและแนวทางปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้ การบริหารอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ดังนี้ ตัวบ่งชี้ 11.1 สถานศึกษามีการจัดโครงการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\mu = 4.48$) รองลงมาคือ ตัวบ่งชี้ที่ 11.2 สถานศึกษามีผลการดำเนินงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา บรรลุตามเป้าหมาย ($\mu = 4.42$)

1.3 การบริหารมาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษาสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.41$) มี 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 10 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญา วิสัยทัศน์ จุดเน้นของการศึกษาปฐมวัย เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้ การบริหารอยู่ในระดับมากเช่นกัน ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 สถานศึกษามีการจัดโครงการกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม รักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น ($\mu = 4.44$) รองลงมาตัวบ่งชี้ที่ 10.2 สถานศึกษามีผลการดำเนินงาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม

รักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นบรรลุดตามเป้าหมาย ($\mu = 4.38$)

1.4 การบริหารมาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.34$) มี 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการสร้างส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้ การบริหารอยู่ในระดับมากเช่นกัน ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและบุคลากรในสถานศึกษา ($\mu = 4.43$) รองลงมา ตัวบ่งชี้ที่ 9.2 สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ($\mu = 4.26$)

1.5 การบริหารมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานและรายตัวบ่งชี้ มีการบริหารอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มาตรฐานที่ 2 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 เด็กมีความร่าเริงแจ่มใส มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มาตรฐานที่ 4 เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาตัวบ่งชี้ที่ 4.4 เด็กมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ($\mu = 3.98$)

2. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย พบว่า ขาดแคลนงบประมาณในการบริหารจัดการทั้งด้านการจัดหาสื่อ การพัฒนาอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งการขาดความร่วมมือสนับสนุนของจากชุมชน ผู้ปกครอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนรวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัด บัณฑิตด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาสายปฐมวัยมีไม่เพียงพอ ขาดความรู้ทักษะประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและขาดการใช้สื่อ รวมทั้งบุคลากรมีภาระงานอื่นมากที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สถานศึกษาควรจัดหาครูและบุคลากรทางการศึกษาสายปฐมวัยที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนรวมทั้งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งห้องเรียน อาคารสถานที่ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมและเอื้อต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัย อีกทั้ง

ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาการจัดการศึกษาทั้งด้านงบประมาณและองค์ความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสร้างเครือข่ายด้านการศึกษาปฐมวัยเพื่อเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และกำหนดอัตลักษณ์เฉพาะตนที่มาจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน

อภิปรายผล

สภาพการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานและตัวบ่งชี้พบว่า มาตรฐานที่ 2 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ตัวบ่งชี้ที่ 2.1 เด็กมีความร่าเริงแจ่มใส มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง สอดคล้องกับ โสภมา มัดลิ่ง [4] ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนชุมชนเอื้ออารีย์ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้ดีขึ้น ผู้ปกครองสามารถลำดับความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน คือ 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ 3) พัฒนาการด้านสติปัญญา และ 4) พัฒนาการด้านสังคม จึงทำให้การดำเนินงานตามมาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมากเช่นกัน

สภาพการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มาตรฐานที่ 5 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ตัวบ่งชี้ที่ 5.2 ครูจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการระหว่างบุคคล สอดคล้องกับอวยชัย เลิศยะโส [5] ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน คือ การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ของเด็ก การบูรณาการเรียนรู้อ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก ผลการศึกษา พบว่า การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานด้านการสังคมแห่งการเรียนรู้ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มี 1 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ตัวบ่งชี้ที่ 9.1 สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับ รัตติยา พงษ์ปลัด [6] ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากมากไปน้อย มีด้านการป้องกันอัคคีภัย มีค่าระดับมากที่สุด ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และด้านการป้องกันโรคติดต่อตามลำดับ เมื่อนำผลการเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สภาพการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา โดยรวมสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 10 การพัฒนาสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญา วิสัยทัศน์ จุดเน้นของการศึกษาปฐมวัย ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 สถานศึกษามีการจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม รักษาวินัยธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีของท้องถิ่น สอดคล้องกับ สรววดี เพ็งศรีโคตร และ จันทรีชลิ มาพุทธ [7] ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยมีการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย และศึกษาผลการใช้รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย พบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการแนวคิด 2) วัตถุประสงค์ 3) ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 5) บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองพบว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษาปฐมวัยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สภาพการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม โดยรวมสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มาตรฐานที่ 11 การพัฒนาสถานศึกษาตามนโยบาย

และแนวทางปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น ตัวบ่งชี้ที่ 11.1 สถานศึกษามีการจัดโครงการ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับพระชานนท์ จักรใจ [8] ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านถ้ำ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 พบว่า โดยรวมมีสภาพ การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีสภาพการดำเนินงานมากที่สุด ได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน รองลงมาได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านที่มีสภาพ การดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทาง ในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 สถานศึกษาในสังกัด สพป.ชร 3 ควรมีการ ส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาระบบการดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษาปฐมวัยทุกด้านให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ควรมีการพัฒนา เด็กมี พัฒนาการรอบด้าน โดยเฉพาะด้านสติปัญญา ทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ด้านการ จัดการศึกษา ควรมีการพัฒนาครูในการปฏิบัติงานตาม บทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยเฉพาะการวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ตน รับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการจัดการประสบการณ์ ด้านสังคมแห่งการเรียนรู้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษาควรมีการพัฒนาร่วมกัน ให้บรรลุเป้าหมาย วิสัยทัศน์ จุดเน้น เพื่อเป็นการเรียนรู้ ตลอดชีวิตสำหรับนักเรียน และด้านมาตรการส่งเสริมที่ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามา มีส่วนร่วมในงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนตาม นโยบายและแนวทางปฏิรูปการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพ ให้สูงขึ้นต่อไป

1.2 สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรมีการส่งเสริม ให้การพัฒนาครู บุคลากร และผู้ปกครองให้มีองค์ความรู้ ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเป็นไปตามที่กำหนด และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ในสังกัดต่างๆ หรือพื้นที่อื่นโดยการจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ของผู้บริหาร

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยตามเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- [1] Kachapakdee, N., et al. **Health promotion and child development by participation of family and Bangkok community.** Bangkok. Graphic One Advertising. 2012. (In Thai).
- [2] Ministry of Education. **National Education Act 1999 and Amendments 2002.** Bangkok. The Express Transportation Organization Printing. 2003. (In Thai).
- [3] Bureau of Educational Testing. **The guideline of quality evaluation according to standard of early childhood education for quality assurance within educational institute.** Bangkok. National Office of Buddhism Press. 2011. (In Thai).
- [4] Mudlung, S. **The parents' participation in early childhood development promotion in Uea Ari Early Childhood Development Center under Bangkok.** Master thesis, Graduate School, Phranakhon Rajabhat University. 1998. (In Thai).
- [5] Lertyaso, A. **Management according to primary education management in educational institute under the Mahasarakham Educational Service Area Office 1.** Master thesis, Graduate School, Mahasarakham University. 1997. (In Thai).
- [6] Pongpalad, R. **A Study on educational Institute environment arrangement for early childhood based on a suggestion of educational institute administrators and teachers under the Lopburi Educational Service Area Office 2.** 2012. (In Thai).
- [7] Pengsricode, S. and Maput, J. **Participation Model of parents in primary education arrangement.** *Education and Social Development Journal* 7th year. 1st Volume. 2011. (In Thai).
- [8] Jakjai, V. **Participation of parents in education arrangement of Batnham School under the Chiang Rai Educational Service Area Office 3.** Master thesis, Graduate School, Mae Fah Luang